

В. Б. САМОРОДОВ, докт. техн. наук, проф. НТУ «ХП»;
А. І. БОНДАРЕНКО, канд. техн. наук, доц. НТУ «ХП»;
О. О. ОСТРОВЕРХ, асистент НТУ «ХП»;
І. Г. ЧУНЧУКОВА, студент НТУ «ХП»

ВИЗНАЧЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ “АТП-16361” МІСТА ХАРКОВА

В зв'язку зі збільшенням кількості автотранспортних підприємств та ринку автоперевезень гостро постало питання в підвищенні конкурентоспроможності та працездатності підприємств даного спрямування, що не можливо без комплексного моніторингу роботи підприємства та надання відповідних рекомендацій.

Ключові слова: автотранспортне підприємство, автомобільний парк, конкурентоспроможність, рентабельність, доход, прибуток, витрати.

Вступ. Автотранспортне підприємство (АТП) - організація, що здійснює перевезення автомобільним транспортом, а також зберігання, технічне обслуговування (ТО) і ремонт рухомого складу.

На прикладі діючого АТП – 16361 міста Харкова наведено моніторинг підприємства та проаналізовано основні техніко-економічні показники.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та визначення шляхів підвищення ефективності та конкурентоспроможності автотранспортного підприємства присвячені роботи [1 –7].

Використання аналітичних та чисельних методів дозволяє вирішити питання підвищення рентабельності автотранспортного підприємства.

Мета дослідження, постановка задачі. Метою дослідження є визначення шляхів підвищення ефективності та конкурентоспроможності автотранспортних підприємств на прикладі “АТП-16361” міста Харкова. Для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання: моніторинг об'єкта дослідження; аналіз основних техніко-економічних показників автопарку; формування комплексу рекомендацій для підвищення ефективності апарату управління.

Дослідження та визначення шляхів підвищення ефективності та конкурентоспроможності «АТП-16361». АТП - 16361 на ринку вантажоперевезень з 1997г. Багаторічний досвід роботи на ринку вантажних автоперевезень усіх фахівців АТП, починаючи від рядового механіка або водія і закінчуючи директором, дозволяє забезпечувати гарантовану якість послуг з транспортування вантажів. АТП надає повний комплекс послуг з обслуговування вантажних автомобілів: ТО – 1, ТО – 2; ремонт ходової частини, двигунів; мойка. На території АТП присутні: адміністративна

будівля, будівля капітального ремонту автомобілів, будівля ТО, мойка автомобілів, заправна станція автомобілів, будівлі – склади та інші.

Автопарк АТП складається з автомобілів КамАЗ, МАЗ і DAF та автомобілів працюючих без прибутку (МАЗ 5432, КамАЗ 54112, ГАЗ 3110, Toyota RAV4, Toyota FJ Cruizer, Mercedes – Benz ML320). Також АТП має напівпричіпи: низькорамні майданчики, бортові, тентовані та контейнеровози.

Ааліз основних техніко-економічних показників автопарку.

Рухомий склад той, що приносить прибуток складається з 23-х автомобілів, зокрема КамАЗ – 8 одиниць, МАЗ – 13 одиниць і DAF – 2 одиниці.

Для розрахунку коефіцієнту ефективності автопарку, коефіцієнту завантаження та інших показників використовуються наступні формули.

Коефіцієнт ефективності, який запропонований авторами, в якості основного інтегрального техніко-економічного показника:

$$D_1 = \frac{P \cdot k_n \cdot k_z}{Z},$$

де P – прибуток, грн;

k_n – коефіцієнт надійності;

k_z – коефіцієнт завантаження;

Z – витрати, грн.

Коефіцієнт надійності визначався по технічному стану для кожного автотранспортного засобу в процесі вивчення даних про ремонт ходової системи, двигуна, системи електроустаткування, стану гуми коліс і т. п. Дані бралися у відділі головного механіка АТП.

Коефіцієнт завантаження:

$$k_z = \frac{A_d}{R_d},$$

де A_d – автомобілі-дні;

R_d – робочі дні.

Відношення прибутку до пробігу і прибутку до часу роботи автомобіля D_2 , грн/км та D_3 , грн/год.

$$D_2 = \frac{P}{P_a},$$

де P_a – пробіг автомобіля, км.

$$D_3 = \frac{P}{t},$$

де t – час роботи автомобіля, год.

Відношення витрат до пробігу і витрат до часу автомобіля D_4 , грн/км та D_5 , грн/год:

$$D_4 = \frac{Z}{P_a}$$

$$D_5 = \frac{Z}{t},$$

Рентабельність:

$$R = \frac{P}{D},$$

де D – доход, грн.

Розрахунок всіх показників проводився в 2011 році за 9 місяців та були побудовані наступні графіки.

Графіки рентабельності, прибутку, витрат та доходу всього автопарку за 9 місяців.

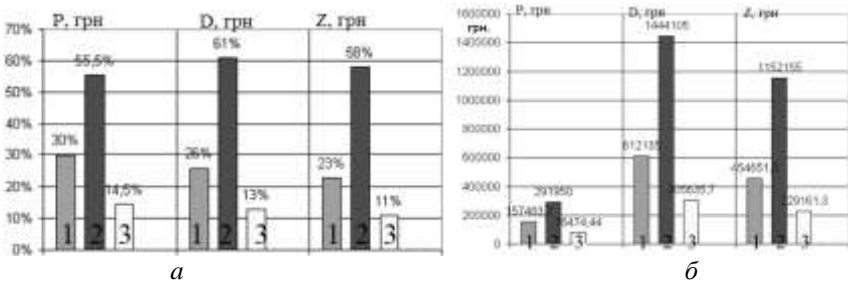

Рис. 1 – Прибуток, витрати та доход автопарку за 9 місяців: *а* - в % , *б* - в грн.; 1 – КамАЗ, 2 – МАЗ, 3 – DAF.

В результаті дослідження були сформульовані наступні рекомендації для підвищення конкурентоспроможності та працездатності АТП-16361:

1. Введення гнучкого плану перевезень з урахуванням пори року і статистики по продуктивності робіт.
2. Збільшення кількості персоналу

відділу перевезень на одну людину (відповідальний по маркетингу, системі інформаційного забезпечення і роботі з найманцями). 3. Зміна форми оплати праці для відділу перевезень (фіксація ставки + відсоток від фактичних перевезень - зверху поставленого плану). 4. Розробка сайту і інших Web ресурсів для проведення рекламної компанії, яка освітлює усі сторони діяльності підприємства (перевезення, ремонт, стоянка, миття). Існуючий сайт не відповідає вимогам, що пред'являються, і не відображає усю необхідну інформацію. 5. Налагодження комплексної співпраці з приватними перевізниками, що простояють на території АТП : формування бази даних по найманцях; ремонт(формування системи знижок); миття(формування системи знижок); інформаційна підтримка(пошук клієнтів); розділення стоянки і контроль в'їзду-виїзду; формування диференційованого тарифу для оренди стоянки. 6. Модернізація рухомого складу: повна заміна рухомого складу. (приклад - продаж автомобілів, у яких значення коефіцієнта ефективності, завантаження і рентабельність нижче середнього значення); переобладнання рухомого складу для перевезень вантажів іншого типу (потрібний аналіз існуючого розподілу потоку заявок по типах рухомого складу) та інші.

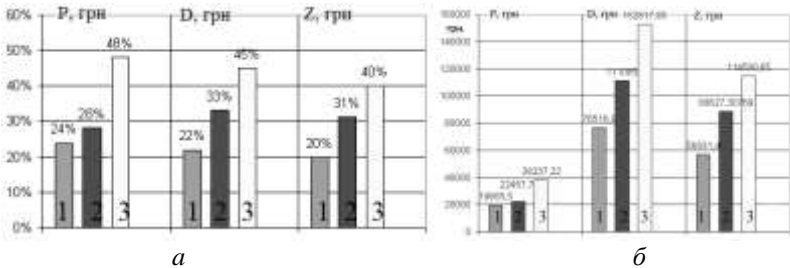

Рис. 2 – Середні значення прибутку, витрат та доходу автопарку за 9 місяці: а - в % , б - в грн.; 1 – КамАЗ, 2 – МАЗ, 3 – DAF.

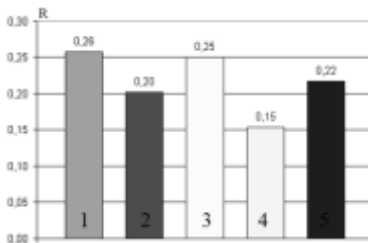

Рис. 3 – Рентабельність автопарку за 9 місяців: 1 – КамАЗ, 2 – МАЗ, 3 – DAF; 4 – весь автопарк; 5 – грузовий состав.

Висновки. Сформовано комплекс рекомендацій для підвищення ефективності роботи підприємства, його рентабельності та конкурентоспроможності.

Список літератури: 1. Положение о техническом обслуживании и ремонте подвижного состава автомобильного транспорта. Минавтотранс РСФСР. — М.: Транспорт, 1986. 2. *Напольский Г. М.* Технологическое проектирование автотранспортных предприятий и станций технического обслуживания: Учебник для ВУЗов. — М.: Транспорт, 1985. — 231 с. 3. *Туревский И. С.* Техническое обслуживание автомобилей. Книга 2. Организация хранения, технического обслуживания и ремонта автомобильного транспорта: учебное пособие. — М.: ИД “Форум”: ИНФРА-М, 2007. — 256 с. — (Профессиональное образование). 4. *Фастовцев Г. Ф.* Организация технического обслуживания и ремонта легковых автомобилей. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Транспорт, 1989. — 240 с. 5. *Людченко О. А.* Технічне обслуговування і ремонт автомобілів: організація і управління: Підручник. — К.: Знання-Прес, 2004. — 478 с. 6. Проектне забезпечення формування виробничо-технічної бази підприємств автомобільного транспорту: Навч. Посібник / М. Я. Говоруценко, В. М. Варфоломєєв, Н. А. Волошина. — Харків: ХНАДУ, 2005. — 106 с. 7. *Волков В. П., Белоусов Е. В., Шпаков В. И., Рудометкин В. П., Савчук В. П., Мармут И. А., Кривошапов С. И.* Проектирование предприятий автомобильного транспорта : Учебное пособие. - Харьков, Херсон : ХНАДУ, 2008 - 566 с.

Надійшла до редколегії 24.04.2013

УДК 629.014.7

Визначення шляхів підвищення ефективності та конкурентоспроможності автотранспортних підприємств на прикладі “АТП-16361” міста Харкова / В. Б. Самородов, А. І. Бондаренко, О. О. Островерх, І. Г. Чунчукова // Вісник НТУ «ХП». Серія: Транспортне машинобудування. — Х. : НТУ «ХП», 2013. — № 31 (1004). — С. 71–75. — Бібліогр.: 7 назв.

В связи с увеличением количества автотранспортных предприятий и рынка автоперевозок остро встал вопрос о повышении конкурентоспособности и работоспособности предприятий данного направления, что невозможно без комплексного мониторинга работы предприятия и предоставления соответствующих рекомендаций.

Ключевые слова: автотранспортное предприятие, автомобильный парк, конкурентоспособность, рентабельность, доход, прибыль, расходы.

Due to the increasing number of trucking companies and freight market there was a question in improving the competitiveness and efficiency of enterprises in this direction, which is not possible without a comprehensive monitoring of the enterprise and provide appropriate recommendations.

Keywords: motor company, car park, competitiveness, profitability, revenue, profits, costs.